

UNGARIA

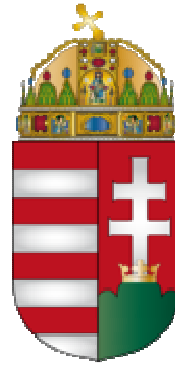

Vladu Dragos
Cls. XI A

Magyar Köztársaság

Steag

Stemă

Deviză: Nu are

Imn național: Isten, áldd meg a magyart

Capitală	Budapesta
Oraș principal	Budapesta
Limba oficială	Ungară
Sistem politic - Președinte - Prim-ministru	Republică constituțională László Sólyom Ferenc Gyurcsány
Independență	Decembrie 1000
Suprafață - Total - Apa (%)	93.030 km ² km ² (Locul 108°) 0,74%
Populație	

- {{{an}}}	9.981.334 loc. (Locul 80°)
- Densitate	107,84/km ² loc./km ² ({{{Densitate-loc}}}°)
PIB	{{{PIB_PPC_an}}}
- Total	\$\$162,29 miliarde (Locul 49°)
- Per capita	\$\$16,627
Monedă	Forint (HUF) ({{{Monedă-ISO}}})
Fus orar	UTC+1/+2
Zi națională	{{{Zi-națională}}}
Domeniu Internet	.hu, .eu ¹
Prefix telefonic	+36

¹Codul .eu aparține Uniunii Europene, din care Ungaria face parte

UNGARIA

Ungaria (în maghiară *Magyarország*) sau **Republica Ungară** (maghiară *Magyar Köztársaság*) este o țară din Europa Centrală. Etimologia cuvântului folosit în limba română, este denumirea din *limba turcă* veche, prin secolul VII, de *On-Ogour* care se traduce prin *Zece săgeți*.

Este vecină cu Austria (vest), Slovacia (nord), Ucraina (est), România (est), Serbia (sud), Croația (sud) și Slovenia (sud).

Populația este formată în general de *unguri* sau *maghiari*. Denumirea de *maghiari* este folosită des în *limba română*, dar mai ales de dialectul *secuilor*, așa explicându-se numele local al Ungariei sub numele *Magyarország*. Împreună cu Polonia, Slovacia și Republica Cehă, formează grupul de la Vișegrad.

Forma de guvernământ este o republică.

Istorie

În perioada Imperiului Roman, romanii au numit regiunea unde se află actualul stat *Ungaria*, Panonia. Primii care au invadat Câmpia Panonică au fost hunii, conduși de Attila, care la un moment dat au făcut alianță cu Imperiul Roman, acesta folosindu-i în luptele împotriva galilor. Au fost însă alungați de către lombarzi și gepizi care au pus stăpânire circa o sută de ani pe acest teritoriu.

După căderea *Imperiului roman*, triburile germanice au stăpânit un timp Câmpia Panonică. În această perioadă au continuat migrațiile și invaziile diferitelor popoare migratoare.

Astfel, triburile slave au migrat în partea sudică a Europei. În jurul anului 560 avarii cuceresc acest teritoriu al Panoniei și păstrează controlul lui timp de două secole până în secolul IX. Urmează o perioadă controlul francilor, a regatului *Slavonic Moravia Mare* și aprincipatele Balatonului până la sfârșitul secolului al IX, când *maghiarii* au migrat în Panonia.

Maghiarii stabiliți în *Etelköz*(Teritoriul dintre râuri), un teritoriu situat la nord de litoralul vestic al Mării Negre, la sfârșitul secolului al IX-lea au migrat spre vest, în Bazinul Carpatic, ocupând partea estică a mării *Puste Maghiare*, începând cu partea de nord-est, Bihor, Ținutul Zărandului (regiunea păstrează numele ducelui *Zerind* din dinastia arpadiană), Arad și Timiș până la Dunăre. Prezența maghiarilor aici a fost dovedită de săpăturile arheologice care au decoperit cimitire cu morminte ungurești din această perioadă a descălecatului ("Erdély rövid története"-Scurtă istorie a Ardealului 1989,pag.107). De menționat că în acest areal mai multe localități mai poartă numele triburilor maghiare descălecătoare (Kér, Jenő, Tarján, Keszi, etc.) În textul cronicii din jurul anului 950 al împăratului bizantin *Constantin Porfirogenetul* este scris, că pe acest teritoriu trăiesc turci deci *maghiari*.

După tradiție țara maghiarilor *Magyarország* (Zece Săgeți) a fost descoperită de Árpád, conducătorul acestora, care i-a adus în Panonia după 895. Cele "Zece Săgeți" menționate mai sus se referă la baza de invazie militară maghiară din anii 895-896 a Câmpiei Panonice venind din *Etelköz* ("Teritoriul dintre Râuri").

Regatul maghiar a luat ființă în anul 1000 sub conducerea lui Ștefan I al Ungariei, primul rege maghiar. Numele originar al acestuia era *Vajk*, în traducere *erou*. Tatăl său Géza, a fost conducător al maghiarilor.

 Parlamentul din Budapesta

Ștefan I, cunoscut și ca *Sfântul Ștefan* (Szent István), s-a căsătorit cu Ghizela, fiica lui Henric II Duce de Bavaria. În anul 996 a devenit conducătorul statului maghiar, Ungaria, primind coroana de la Papa Silvestru al II-lea în anul 1000 în orașul *Esztergom*. Ca rege creștin a înființat *Biserica Ungară*, a creștinat populația în religia catolică, a înființat zece episcopii, iar regatul a fost împărțit în comitate (în maghiară: *vármegye*). Ungaria a devenit regat patrimonial unde majoritatea terenului era împărțit în proprietăți private.

Inițial istoria politică al Ungariei a evoluat alături de Polonia și Boemia condusă de preoți ai Imperiului Roman Sfânt.

De asemeni, circa patru secole, Ungaria a controlat principatele Valahia, Moldova și Transilvania, fără a le anexa.

Între 1241-1242 Ungaria a fost asaltată și înfrântă de hoardele tătare și mongole conduse de Batu Khan în bătălia de la Muhi .

Încet, încet sub conducerea *dinastiei Árpád* statul maghiar s-a alăturat civilizației europene. Sub dinastia Angevinilor, Ungaria și-a pierdut controlul asupra Valahiei în urma bătăliei de la *Posada* din 9-12 noiembrie 1330, dusă împotriva voievodului Basarab I de către regele Carol Robert de Anjou. Acesta scapă de furia valahilor cu fuga, deghizat în haine femeiești. De asemeni, Ungaria pierde și controlul Moldovei în 1359.

Dunarea la Visegrad

Invazia maghiarilor conduși de Arpad

Un moment important în istoria Ungariei îl constituie domnia regelui Matei Corvin, la origine român din Transilvania. Regele Matei Corvin, a fost fiul lui *Iancu de Hunedoara* (cunoscut ca János Hunyady de către maghiari) și a condus Regatul Ungar din 1458 până-n 1490. În această perioadă Ungaria a

cunoscut o perioadă înfloritoare, devenind o țară importantă din punct de vedere cultural-artistic în centrul Europei până la Renaștere. Matei Corvin a luptat împotriva Imperiului Otoman, realizând independența Ungariei față de acesta.

Basilica Esztergom

Independența Ungariei a luat însă sfârșit în 1526 după bătălia cu otomanii de la Mohács. Regatul a fost împărțit în trei părți: partea de vest a fost anexată Austriei, în est principatul Transilvănean a rămas independent, iar centrul Ungariei a ajuns sub stăpânirea Imperiului Otoman.

După 150 de ani de ocupație otomană, în secolul XVII Austria și alianța creștină au eliberat centrul Ungariei ocupat de Imperiul Otoman. Revolta maghiară pentru independență dintre anii 1703 și 1711 condusă de Francisc Rákóczi al II-lea a contribuit și ea la eliberarea țării.

Revoluția burgheză condusă de Kossuth din 1848-1849, a fost stinsă prin intervenția Austriei cu ajutorul Rusiei Țariate.

La 16 noiembrie 1918 s-a proclamat *Republica Ungară*, ca urmare a destrămării Imperiului Austro-Ungar în urma primului război mondial. În martie 1919 comuniștii a preluat puterea sub conducerea lui Béla Kun care a proclamat *Statul Sovietic Ungar*.

În ianuarie 1920 amiralul Miklós Horthy a fost ales de adunarea națională ca Regent al statului maghiar. Regele Carol I al Austriei a încercat să revină la tronul Ungariei, dar fără succes.

La data de 4 iunie 1920 s-a semnat Tratatul de la Trianon, ca urmare a primului război mondial și a destrămării Imperiului Habsburgic care a fixat noile granițe ale Ungariei. Ungaria a pierdut 71% din teritoriu și 66% din populație, dar nu trebuie neglijat faptul că la acea dată minoritățile etnice depășeau mult populația maghiară. Dar trebuie recunoscut că o treime din populația maghiară a devenit o minoritate etnică în țările vecine, noi formate ca România, Cehoslovacia, Serbia, U.R.S.S. (vestul Ucrainei). Ungaria a pierdut și singurul port maritim la Marea Adriatică, *Fiume*, azi Rijeka în Croația.

Amiralul Horthy s-a aliat cu Adolf Hitler în 1930 cu speranța de a primi înapoi teritoriile pierdute din primul război mondial. Astfel, Ungaria a anexat Sudul Slovaciei și apoi, după Diktatul de la Viena din 1940, Ardealul de Nord. Ungaria a intrat în al doilea război mondial alături de Germania împotriva

U.R.S.S.. Adolf Hitler l-a înlocuit pe amiralul Miklós Horthy în septembrie 1944, după ce acesta refuză un armistițiu jignitor pentru armata ungară cu Stalin, instalându-l pe pro-nazistul Ferenc Szálasi liderul partidului Săgetar-Cruciat. Ungaria a elaborat o serie de legi anti-evreiești.

Când alianța cu Germania a fost realizată' partidul Săgetar-Cruciat și autoritatea guvernamentală au participat din plin la Holocaust. În jur de 440.000 evrei în 145 de trenuri au fost deportați la Auschwitz, inclusiv dintre evreii din Ardealul de Nord.

Ungaria este "eliberată" de trupele germane în retragere de către Armata Română, care au dat lupte grele pentru eliberarea Budapestei, în special.

După o perioadă scurtă de democrație, 1946 - 1947, după anul 1948 liderul comunist Mátyás Rákosi a instaurat regimul comunist după modelul sovietic a lui Stalin. Acesta a fost principalul motiv al izbucnirii *Revoluției maghiare din 1956*. Ungaria a anunțat ieșirea din Pactul de la Varșovia, dar armata sovietică a intervenit cu un atac militar masiv, înăbușind în sânge revolta populară, sovieticii instalându-l la conducerea statului pe János Kádár, omul lor de încredere. Profitând de faptul că în timpul revoltei granițele au fost deschise, circa un milion de maghiari au emigrat din Ungaria.

La 23 octombrie 1989, Mátyás Szűrös a proclamat a treia *Republică Ungară* și a devenit președinte. Primele alegeri libere, democratice s-au desfășurat în anul 1990. În 1999 Ungaria devine membru NATO.

Vezi și Titluri nobiliare maghiare

Migratia ungarilor 1. Yugra (strămoși unguri) 2. Magna Hungaria 3. Lévédié 4. Etelköz.

Triburile maghiare : Jenő, Kér, Keszi, Kürt-Gyarmat, Megyer (Magyar), Nyék, și Tarján, și încă trei triburi Kabare, în total 10 triburi.

Etelköz 830-895

În jurul anului 830, a pornit un război civil în Khaganate Kazar, ca rezultat 3 triburi Kabare au ieșit din imperiul Kazar și s-au alăturat, atașat de Proto-Magyars și s-au dus la Etelköz, teritoriu între Carpați și râul Dnieper azi Ucraina în jurul anului 854 Proto-Magyars trebuia să facă față cu atacul Pecenegean de aceea s-au îndepărtat spre Etelköz Tribul Kabar i-au învățat pe Maghiari limba turcă, cel puțin 300 de cuvinte din limba turcă este prezentă în limba maghiara cea modernă, noii vecini ai Proto-Magyars erau Vikingii și Slavii, arhiologii au gasit o sugestie că Proto-Magyars au intrat în interacție cu ambele grupe, din 862 încolo Proto-Magyars numiți deja ca Ungri împreună cu aliați Kabarii au început o serie de atacuri din Etelköz în bazele din Carpați.

Istorie

- 900 d.c 250.000 - 500.000 maghiari s-au așezat în Câmpia Panonică locuită în principal de slavi
- 1711 - 3.000.000 în perioada sfârșitului de război Kuruc (1.6 milioane maghiari)
- 1790 - 8.000.000 (39% maghiari)
- 1828 - 11.495.536
- 1846 - 12.033.399
- 1880 - 13.749.603 (46% maghiari)
- 1900 - 16.838.255 (51,4% maghiari)
- 1910 - 18.264.533 (54,5% maghiari, 5% de evrei maghiari vezi Istoria evreilor din Ungaria)
- 1920 - 7.516.000 după Tratatul de la Trianon (90% maghiari, 6.1% evrei)
- 1981 - 10.800.000
- 2001 - 10.197.119
- 2007 - 9.899.000 estimări CIA

Prezent

Populația maghiară din Ungaria de azi reprezintă 95%, limba maternă este maghiară din familia Ugro-Finică, alte minorități : rromi, sau Romák în maghiară (5%), etnici Germani sau Svábok în maghiară (1.2%), etnici Români sau Románok în maghiară (0.8%), etnici Slovaci (0.4%), etnici Croați (0.2%), etnici Sârbi (0.2%) și Ucraini (0.1%).

Religia Catolică e cea dominantă, 16% din populația maghiară din ungaria sunt de religie Calvinistă , și 3% de religie Lutherană, 1% din populație sunt de religie mozaică (evrei). [1]

Limba oficială a Ungariei este maghiara (denumită și ungară), o limbă ugro-finică. Multe cuvinte din limba maghiară sunt de origine slavă.

Etnicii maghiari alcătuiesc 89% din populație. Cele mai importante minorități etnice din Ungaria sunt rromii (5%), germanii (2,6%), precum și sârbii, slovacii, românii și rutenii (ucrainieni greco-catolici), fiecare din aceste din urmă grupuri reprezentând în jur de 1% din populația Ungariei. Ca exemplu, românii din Ungaria, grupați în special în zona orașului Gyula (Giula), reprezintă 0,7% din totalul populației țării. Comunități maghiare importante locuiesc în statele vecine Ungariei, în special în Slovacia, România (mai ales în Transilvania, Partium și Moldova), în Serbia (Voivodina), în Ucraina Transcarpatică, în Austria (Burgenland), dar și în Statele Unite ale Americii și în Canada.

67,5% din populația Ungariei este de confesiune catolică. Comunității reformate (calvine) din Ungaria îi aparțin 20% din cetățeni. Din totalul populației 5% sunt luterani. Comunități religioase mai puțin numeroase sunt cea ortodoxă sârbă (1%), cea ortodoxă română, precum și cea iudaică (0,2%). Comunitatea ortodoxă română din Ungaria este organizată în Episcopia Ortodoxă Română de Gyula, care este condusă în prezent de episcopul Sofronie Drincec, originar din Arad. Comunitățile greco-catolice din Ungaria (alcătuite din maghiari, ruteni, slovaci și români) sunt organizate în Episcopia Greco-Catolică de Nyiregyháza.

Sistemul politic

Parlamentul Ungar este format din 386 de deputați, odată la 4 ani sunt aleși pe listele individuale de 176 de candidați în circumscripțiile electorale, iar 210 de deputați partidele formează listele de candidați nu sunt votați în direct de alegător ci prin alegerea partidului de alegători, deputații îl aleg pe primul ministru, iar primul ministru desemnează guvernul și miniștrii.

Forma de stat a Ungariei este republică (în maghiară: *köztársaság*). Constituția maghiară a fost modificată de mai multe ori, prima oară în anul 1949 schimbarea cea mai mare a fost în 1989 a intrat în vigoare în 23 octombrie 1989 Președintele este ales odată la 5 ani, funcția președintelui este reprezentativă (simbolică) dar el desemnează premierul și este autoritatea supremă al armatei, parlamentul inițiază legi care trebuie să corespundă cu constituția ungară, președintele aprobă, în caz ca nu corespunde președintele are dreptul să anuleze legea inițiată de parlament, prin curtea de constituție.

Ungaria face parte din NATO și a devenit în mai 2004 membră a Uniunii Europene.

Economie

 100 de forinți maghiari

Ungaria continuă să fie pe un trend ascendent de creștere economică, în calitatea sa de membru nou al Uniunii Europene (din 2004). Sectorul privat generează aproximativ 80% din PIB. Ungaria asimilează circa o treime din totalul investițiilor străine în Europa Centrală. Din 1989 investițiile străine cumulează peste 23 miliarde de dolari. Inflația și șomajul au crescut ușor în ultimii ani și se așteaptă să crească în continuare. Încrederea investitorilor străini în economia Ungariei este într-o ușoară scădere, după ce măsurile luate de guvern în 2006 au avut drept efect mai degrabă creșterea încasărilor și mai puțin scăderea cheltuielilor.

Guvernul ungar și-a exprimat dorința de a adera la zona euro în 2010. Analiztii economici consideră, însă, această dată drept nerealistă, date fiind problemele existente, ei considerând perioada 2013-2014 mult mai probabilă. Unii analiști au sugerat chiar că următorii membri UE - Bulgaria și România - ar putea depăși Ungaria la capitolul adoptarea monedei euro ^[1]

Diviziuni administrative

Harta Ungariei

Ungaria este împărțită în 19 comitate (*megye*) și 23 de orașe cu dreptul de comitat (Pest este comitat cu administrația în capitala Budapesta) (*megyei jogú város*): Békéscsaba, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Érde, Győr, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Salgótarján, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szolnok, Szombathely, Tatabánya, Veszprém și Zalaegerszeg.